

Nr 27.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om siloanläggningars jämställande i taxeringshänseende med fasta maskiner.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade lika lydande motionerna I: 151 av herr *Lodenius* m. fl. och II: 184 av herr *Onsjö* m. fl. har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kommunalskattelagen, att siloanläggningar måtte hänföras till fasta maskiner, för vilka särskilt maskinvärde skall åsättas».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 151.

Enligt 10 § kommunalskattelagen skola vid taxering av fastighet av annan fastighets natur, i den mån förhållandena därtill föranleda, redovisas mark-, byggnads- och parkvärde, vilka värden tillsammans utgöra fastighetens taxeringsvärde. Därutöver stadgas, att av byggnadsvärdet skall såsom särskilt maskinvärde angivas vad som belöper å maskiner och liknande tillgångar, vilka äro avsedda att huvudsakligen tjäna industriellt eller därmed jämförligt ändamål.

I punkt 5 av anvisningarna till nämnda paragraf lämnas mera detaljerade föreskrifter i detta hänseende. Sålunda erinras om att enligt lagen om vad till fast egendom är att hänföra skola till fabrik eller annan för industriell verksamhet inrättad byggnad höra bl. a. byggnadens ägare tillhöriga motorer, maskiner, kärl eller därmed jämförliga redskap, som för sin användning kräva och jämväl vila på fast, från grunden berett underlag (fasta maskiner). Värdet av fasta maskiner skall, om de äro avsedda att i huvudsak direkt tjäna industriellt ändamål, vid fastighetstaxeringen angivas såsom särskilt maskinvärde. På samma sätt skall förfaras beträffande dylika fasta maskiner i liknande byggnad, som ej är att enligt nämnda lag hänföra till fast egendom. Därest fast maskin, som är avsedd att i huvudsak direkt tjäna industriellt ändamål, är hänförlig till fast inredning i byggnad, vars värde ingår i byggnadsvärde å annan fastighet, skall ändock att byggnaden icke är i huvudsak inrättad för industriell verksamhet, den fasta maskinens värde angivas såsom särskilt maskinvärde. Vad nu sagts om fast maskin, som är avsedd att i huvudsak direkt

tjäna industriellt ändamål, skall även tillämpas å maskin eller liknande anordning, vilkens värde ingår i byggnadsvärde, därest den är avsedd att i huvudsak direkt tjäna ett ändamål jämförligt med ett industriellt sådant, såsom fallet kan vara med anordning för distribution av eldfarliga oljor, vissa anordningar i spannmålslagerhus, automobilgarage m. m. Då i byggnadsvärde ingår värde av ledningar och liknande inrättningar, vilka förbinda i särskilt maskinvärde inbegripna maskiner med byggnaden, skall i det särskilda maskinvärdet ingå även värdet av dessa, därest de närmast äro att betrakta som tillbehör till maskinerna och ha sitt väsentliga värde tillsammans med dem, samt antagas kan att borttagande av maskinerna skulle föranleda, att även ledningarna m. m. avlägsnades. Uteslutet är ej, att byggnadsvärde i sin helhet tillika bör betecknas som särskilt maskinvärde; så kan exempelvis vara fallet med sådan förvaringscistern för eldfarliga oljor, som är att betrakta såsom byggnad.

Syftet med de förevarande motionerna är att sådan ändring vidtages i kommunalskattelagen, att siloanläggningar komma att hänföras till sådana fasta maskiner, för vilka särskilt maskinvärde skall åsättas.

I de ifrågavarande *motionerna* har anförts i huvudsak följande. I analogi med att byggnadsvärdet å t. ex. förvaringscisterner för eldfarliga oljor i sin helhet kunde utgöras av särskilt maskinvärde, hade i vissa fastighets-taxeringsmål yrkanden framställt att jämväl s. k. siloanläggningar skulle jämföras med fasta maskiner. Dessa utgjorde i huvudsak förvaringscisterner för spannmål e. dyl. På grund av sin konstruktion vore de icke lämpade till något annat ändamål än det vartill de uppförts. De kunde visserligen icke sägas vara maskiner i den vedertagna bemärkelsen, om därmed avsåges inrättning, som i huvudsak själv utförde visst arbete, men de måste dock sägas fylla en annan funktion än en vanlig byggnad och ingrepe mera direkt i produktionsprocessen än en byggnad. Den väsentliga betydelsen för bedömandet av huruvida en inrättning skulle hänföras till fast maskin eller ren byggnad vore emellertid att, därest den hänfördes till fast maskin, fri avskrivning vid inkomsttaxeringen kunde åtnjutas för vissa skattskyldiga, bl. a. ekonomiska föreningar. För jordbrukets föreningsrörelse betydde den fria avskrivningen å siloanläggningar, att dessa tillgångar kunde avskrivas vid en tidpunkt, som vore ekonomiskt mera lämplig än om endast avskrivningsförfarandet för byggnader skulle tillämpas. En sådan möjlighet vore av synnerligen stor betydelse, då dessa tillgångar i allmänhet icke hade något värde, om de icke kunde användas för sitt ändamål. I motsats till vanliga byggnader kunde de icke heller ekonomiskt byggas om, så att de bleve lämpliga till annat ändamål. En annan synpunkt, som även talade för denna avskrivningsmöjlighet vore det förhållandet att genom statsmakternas direktiv uppförandet av siloanläggningar stimulerades för folkförsörjningens skull. Nuvarande bestämmelser hade

därför av föreningsrörelsen tolkats därhän, att siloanläggningarna skulle i taxeringshänseende jämsställas med fasta maskiner. Emellertid hade kammarrätten, som i berörda hänseenden vore sista instans, genom ett flertal under år 1948 givna utslag deklarerat den ståndpunkten, att siloanläggningarna icke till någon del vore att hänföra till fasta maskiner. På grund därav kunde fri avskrivning icke åtnjutas å dylika tillgångar.

I anledning av motionerna har *Sveriges Lantbruksförbund* till utskottet ingivit en skriftlig beskrivning av byggnadstekniken och driften vid olika lagringsanläggningar för produkter, som framställas eller användas vid jordbruket, m. m.

Utskottet. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen skall vid åsättande av taxeringsvärde å annan fastighet särskilt värde redovisas för byggnader å fastigheten, vilket värde benämnes byggnadsvärde. Därvid skall angivas vad av byggnadsvärdet belöper å maskiner och liknande tillgångar, vilka äro avsedda att huvudsakligen tjäna industriellt eller därmed jämförligt ändamål (särskilt maskinvärde).

Enligt vad utskottet inhämtat har kammarrätten i ett flertal taxeringsmål, vilka avgjorts under år 1948, haft att taga ställning till frågan, huruvida siloanläggningar vore att hänföra till fasta maskiner och följaktligen borde åsättas särskilt maskinvärde. Denna fråga har av kammarrätten i samtliga målen besvarats nekande. Eftersom kammarrätten är sista instans i mål av angivet slag, har genom kammarrättens ståndpunktstagande fastslagits, att enligt nu gällande bestämmelser siloanläggningar icke äro att betrakta såsom fasta maskiner.

I de ifrågavarande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kommunalskattelagen att siloanläggningar hänföras till fasta maskiner, för vilka särskilt maskinvärde skall åsättas.

Utskottet finner det i motionerna berörda spørsmålet vanskligt att bedöma. Svårigheterna härutinnan äro desto större som siloanläggningar enligt vad för utskottet upplysts kunna vara av högst varierande typer och beskaffenhet. Vad angår siloanläggningarna för spannmål bestå dessa ofta av en eller flera stora cylindrar (silor), vilka vanligen utförts i armerad betong. Siloväggarna kunna i dessa fall utan någon ytterligare beklädnad såsom skydd mot klimatisk påverkan utgöra ytterväggar för anläggningen. De utrymmen, som bildas mellan intill varandra stående silor, utnyttjas även för lagring. Vid mindre anläggningar utföras silorna vanligen i trä, varvid ytterväggarna måste förses med en ytterligare beklädnad såsom skydd mot klimatisk påverkan. I sistnämnda fall förekommer, att siloanläggningen utgör endast en del av en för annat ändamål använd byggnad. Silorna kunna då ha tillkommit på sådant sätt, att en viss del av byggnadens kub försetts med mellanväggar, varigenom erhållits lådformade

utrymmen. Vid en dylik mindre anläggning förekommer även, att silorna utgöras av cylindrar, monterade i en större betonglåda, vilken är placerad inom en byggnad men ej konstruerad på sådant sätt, att densamma utgör en del av själva byggnaden.

Vid sitt övervägande av det förevarande spörsmålet har utskottet funnit den nuvarande regleringen på detta område icke vara fullt tillfredsställande. Åtminstone vad beträffar sådana siloanläggningar, vilka äro helt fristående och således icke utgöra en del av en byggnad i vanlig mening, synas utskottet skäl tala för att desamma med hänsyn till sin konstruktion och sitt användningssätt betraktas såsom fasta maskiner. Mera tveksam ställer sig givetvis saken i de fall, då en silo ingår i en byggnad och silons väggar samtidigt utgöra byggnadens ytterväggar. Huruvida en gränsdragning, varigenom siloanläggningar av sist angivet slag uteslutas från begreppet fasta maskiner, är möjlig att åstadkomma, undandrager sig utskottets bedömande. Utskottet kan ej heller uttala sig, huruvida samtliga siloanläggningar skulle kunna helt eller till någon mera betydande del betraktas såsom fasta maskiner. Emellertid anser utskottet den i motionerna berörda frågan böra göras till föremål för en närmare undersökning. Utskottet finner sig fördenskull böra i anledning av motionerna föreslå skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning och förslag i ämnet. Det synes därvid utskottet vara av värde, om det låte sig göra att ändrade bestämmelser i ämnet kunde vinna tillämpning redan vid nästkommande allmänna fastighetstaxering. Därest det vid utredningen skulle visa sig påkallat, att de för åsättande av särskilt maskinvärde nu gällande grunderna jämväl i andra avseenden bliva föremål för en översyn, bör givetvis hinder häremot icke möta.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte — i anledning av de likalydande motionerna I: 151 av herr Lodenius m. fl. och II: 184 av herr Onsjö m. fl. om siloanläggningars jämsställande i taxeringshänseende med fasta maskiner — i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville, med beaktande av vad i detta betänkande anförts, låta verkställa utredning rörande det i betänkandet berörda spörsmålet samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 26 april 1949.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 28.